

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-864

11/09/2019

ქ. თბილისი

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ მდ. რიონზე გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ექსპლუატაციის პირობების შეტანილ ცვლილებებზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ მიერ გზმ-ს ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. ქუთაისში, მდ. რიონზე გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პროექტში შეტანილი ცვლილებების სკრინინგის განცხადება.

სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ „გუმათის ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის რეაბილიტაციისა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ 2008 წლის 31 იანვრის №10 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე გაცემულია №00103 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა.

კომპანიის მიერ 2013-2016 წლებში ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შემდგომ გუმათჰესი 1-ის დადგმული სიმძლავრე გაიზარდა და გახდა 46,7 მგვტ. ხოლო გუმათჰესი 2-ის უცვლელი დარჩა - 22,8 მგვტ. გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ჯამურმა სიმძლავრემ შეადგინა 69,5 მგვტ. შესაბამისად სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციამ“ სამინისტროში წარადგინა „საექსპლუატაციო პარამეტრების შეცვლის პირობებში გუმათის ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის ფუნქციონირების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების“ ანგარიში, ხოლო 2018 წლის 10 აპრილის საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-219 ბრძანებით გაიცა სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ მიერ გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის საექსპლუატაციო პარამეტრების შეცვლის პირობებში კასკადის ფუნქციონირების გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადი მდებარეობს იმერეთის რეგიონში, ქალაქ ქუთაისის ჩრდილოეთით. გუმათჰესი 2 ექსპლუატაციაში გაშვებული იქნა 1956, ხოლო გუმათჰესი 1 - 1958 წელს. ჰიდროელექტროსადგურის კასკადი ორსაფეხურიანია: გუმათჰესი 1 და გუმათჰესი 2, რომლებიც საშუალო სიმძლავრის ჰესების კატეგორიას განეკუთვნებიან და გამოიყენებენ მდ. რიონის დინების ენერგეტიკულ პოტენციალს.

გუმათჰესი 1-ის ძირითად ჰიდროტექნიკურ ნაგებობებში შედის ბეტონის გრავიტაციული კაშხალი, ჰესის შენობა და გუმათჰესი 2-ის სადერივაციო არხი.

მდ. რიონზე, ქ. ქუთაისის ზემოთ აგებულია ბეტონის გრავიტაციული კაშხალი, რომელმაც შეტბორა მდინარის ხეობა და წარმოქმნა გუმათის წყალსაცავი. წყალი გუმათჰესი 1-ის ქვედა ბიეფიდან სადერივაციო არხის მეშვეობით მიემართება გუმათჰესი 2-ის მიმართულებით. გამოყენებული წყალი გამყვანი არხით ჩაედინება მდ. რიონში - რიონის ჰიდროელექტროსადგურის კაშხლის ზედა ბიეფში.

გუმათის წყალსაცავს ხეობის მიმართულებით წაგრძელებული ფორმა აქვს, რომლის სიგრძეა 11 კმ, ხოლო სიგანე 60 მ-დან 550 მ-მდე. ბეტონის კაშხალის სიგრძე 71 მ-ია, სიგანე საგებზე 41 მ, ხოლო მაქსიმალური სამშენებლო სიმაღლე - 52,5 მ. წყალსაშვის ქედი ბურჯებით არის განცალკევებული 4 მაღად, 14 მ-იანი დაშორებით, რომელსაც შეუძლია წყალუხვობის პერიოდში ქვედა ბიეფისკენ გაატაროს 2560 მ³/წმ წყალი. წყალსაცავის საპროექტო მოცულობა 39 მლნ.მ³-ს შეადგენდა, ხოლო სასარგებლო 13 მლნ.მ³-ს. ნატანის არასწორმა მართვამ წყალსაცავის ფაქტიური მოცულობა შეამცირა და დღეის მონაცემებით 1,2 მლნ.მ³-ს არ აღემატება, ამიტომ ჰესები მუშაობენ მდინარე რიონის ბუნებრივ ჩამონადენზე (არარეგულირებადი ჰესები).

გუმათი 1-ის ძალოვანი კვანძის შემადგენლობაში შედის სამანქანო დარბაზი და ქვესადგური. სამანქანო დარბაზი განთავსებულია ჰესის შენობაში, ხოლო შენობის ძირში აშენებულია დახურული გამანაწილებელი მოწყობილობა და მართვის ცენტრალური პულტი.

გუმათჰესი 1-ის მიერ გამოყენებული წყალი მიემართება გუმათჰესი 2-ის სადერივაციო არხისკენ, რომლის სიგრძე 97 მ-ია, სიგანე დასაწყისში 48.6 მ, ბოლოში კი 18.2 მ-ია. სადერივაციო სისტემის შემადგენლობაში შედის გვირაბი, სადერივაციო არხი, სადელამისო რეგულირების აუზი, ორი უქმი წყალსაცავები არხი, სადაწნეო აუზი და სადაწნეო მილსადენები.

2018-2019 წლებში გუმათის ჰიდროელექტროსადგურზე ჩატარდა გეგმური სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოები. აღნიშნული სამუშაოების შედეგად გუმათჰესი 1-ის N2 ჰიდროაგრეგატის შემადგენელი ნაწილების ტექნიკური გაუმჯობესების ხარჯზე, მისი ნომინალური სიმძლავრე 11,00 მგვტ-დან გაიზარდა 12,7 მგვტ-მდე. წყალაღების ცვლილების გარეშე გაიზარდა გუმათჰესი 1-ის დადგმული სიმძლავრე 46,7 მგვტ-დან - 48,4 მგვტ-მდე. საბოლოო ჯამში ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ჯამური სიმძლავრე გახდა 71,2 მგვტ ნაცვლად 69,5 მგვტ-ის.

ანგარიშის მიხედვით N2 ჰიდროაგრეგატის რეაბილიტაციისას განხორციელდა შემდეგი სამუშაოები:

- მექანიკურ და ელექტრულ ნაწილში შეიცვალა - ტურბინის მუშა თვალი, დამონტაჟდა მოდერნიზებული სიჩქარის რეგულატორი, რამაც გაზარდა ნომინალური სიმძლავრე, ჰიდროაგრეგატის მდგრადობა და ექსპლუატაციის უსაფრთხოება.

- ძველი გენერატორის სტატორი შეიცვალა ახალი გენერატორის სტატორით - გაიზარდა ნომინალური სიმძლავრე, ჰიდროაგრეგატის მდგრადობა, ექსპლუატაციის უსაფრთხოება.
- სრულიად შეიცვალა ჰიდროაგრეგატის გაციების, შეზეთვისა და ფილტრაციის სისტემები, რის შედეგადაც მინიმუმამდე შემცირდა ზეთის შესაძლო მოხვედრის ალბათობა წყლის ეკოსისტემაში. ზეთის ავარიული დაღვრის შემთხვევაში ზეთი ხვდება სრულიად იზოლირებულ ზეთშემკრებ მოწყობილობაში, რომელიც დაკავშირებულია საგენერატოროში განთავსებულ გამწმენდ სეპარატორთან, რომელიც ავარიული სიტუაციის დროს უზრუნველყოფს ზეთის სეპარაციას წყლისაგან.
- გარემონტდა გენერატორის როტორი, დამონტაჟდა თანამედროვე ელექტრული მოწყობილობები და მართვის სისტემა.
- შეიცვალა ჰიდროტურბინის მუშა თვალის კომბინატორის სისტემა, რომელიც მოიცავს ზეთმიმღებსა და კინემატიკის კვანძს და ამიტომ სრულიად გამოირიცხა მუშა თვალიდან ზეთის შესაძლო მოხვედრის ალბათობა წყლის ეკოსისტემაში.

ანგარიშის მიხედვით რეაბილიტაციის განხორციელების შემდეგ გაიზარდა ჰესის ექსპლუატაციის უსაფრთხოება, ხოლო სიმძლავრის გაზრდა არ უკავშირდება გარემოზე დამატებით ზემოქმედებას.

სკრინინგის ანგარიშში მოცემულია ადგილის ფონური მდგომარეობა, გეომორფოლოგია, კლიმატურ-მეტეოროლოგიური, სეისმური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, და ჰიდროლოგიური პირობები, ასევე ნიადაგი, ბიომრავალფეროვნების საკითხები.

ანგარიშში შეფასებულია გეგმიური სამუშაოების შედეგად განხორციელებული ცვლილებებით გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედებების შეფასება: ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე, წყლის გარემოზე, ნიადაგზე, ბიომრავალფეროვნებაზე, ხმაურზე და ნარჩენებზე.

ანგარიშის მიხედვით ჰესის ტერიტორიაზე ისტორიული და არქიტექტურულ-კულტურული ძეგლები არ გვხვდება.

სარეაბილიტაციო სამუშაოებს არ გამოუწვევია დამატებითი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, ნიადაგზე, წყლის გარემოზე, ბიომრავალფეროვნებაზე და ხმაურით გამოწვეულ ზემოქმედებაზე.

ანგარიშის მიხედვით სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ სამინისტროსთან შეთანხმებული აქვს ნარჩენების მართვის გეგმა, რომლის შესრულებაზე მონიტორინგს კომპანია მუდმივად ახორციელებს.

გარემოზე დამატებითი ზემოქმედების გარეშე გაიზარდა მხოლოდ ჰიდროელექტროსადგურის წარმადობა. ყოველივე ზემოაღნიშნულისა და იმის გათვალისწინებით, რომ გუმათის ჰიდროელექტროსადგური ფუნქციონირებს გასული

საუკუნის 50-იანი წლებიდან, ძირითადი უარყოფითი ტექნოგენური ზემოქმედება უკვე განხორციელებულია გარემოს კომპონენტებზე და დამყარებულია გარკვეული წონასწორობა, აღნიშნულის გათვალისწინებით სარეაბილიტაციო სამუშაოების შედეგად არ ყოფილა გარემოზე დამატებითი ზემოქმედება.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-7 მუხლის მე-6 ნაწილის და ამავე კოდექსის მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ქ. ქუთაისში, სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ მდ. რიონზე გუმათის ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ექსპლუატაციის პროექტში შეტანილი ცვლილებები არ დაექვემდებაროს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციამ“ უზრუნველყოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 10 აპრილის N2-219 ბრძანებით მდ. რიონზე გუმათის ჰიდროელექტროსადგურზე გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით დადგენილი პირობების დაცვა, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებების გათვალისწინებით;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი